

Beste leden en sympathisanten,

Hoe beter en drukker het er in Chico Latino aan toegaat, zoveel sneller vliegt ook de tijd! Na lang wachten dus eindelijk weer een nieuwsbrief, dit keer met bijna uitsluitend berichten uit het verre Peru. Hilde brengt verslag over haar 2 maanden intensief werkbezoek van deze zomer, de nieuwe vrijwilligers Kim en Leen vertellen over hun ervaringen. Daarnaast laten we een indiaanse vrouw aan het woord over wat er in haar leven en dat van haar familie veranderd is in de 6 jaar dat Chico Latino in haar leven kwam.

Vanuit het Belgisch front kunnen we jullie het succes melden van het benefietconcert dat op 19 oktober plaats vond. Een grote opkomst voor een prachtige uitvoering van de Tenebrae van Victor Luis door het koor Melpomene heeft een mooie winst van bijna 1800 euro opgebracht. We kunnen de koorleden en hun dirigent Jan Melaerts nooit voldoende bedanken!.

Wie nog zinvolle en mooie kerstgeschenken zoekt, kan onze stand bezoeken op de Kerstmarkt van Zoersel op 13 en 14 december. Dit jaar werden we uitgekozen tot centraal project, wat extra geld in het laatje zal brengen.

Ter gelegenheid van het nieuwe jaar zal er een korte extra nieuwsbrief verschijnen die een balans opmaakt van het werkjaar 2008 en waarin we de toekomstplannen voor de volgende jaren ontvouwen. Onze vernieuwde site staat online! Surf snel naar www.chicolatono.org

Het wel en wee in Chico Latino Peru (zomer 2008)

Zoals elk jaar bracht Hilde Coeckelberghs in de maanden juli en augustus een werkbezoek aan de projecten in Cusco.. Gedurende 8 weken volgt ze de werkzaamheden op, evalueert met het eigen personeel de werking, geeft nieuwe impulsen en zet met hen de lijnen uit voor het volgende werkingsjaar.

Dit jaar ging extra aandacht naar de nieuwe taakverdeling binnen het team, de evaluatie van het door ons ontworpen didactisch materiaal en mogelijkheden om dit een bredere verspreiding te geven, zelfs met mogelijkheid van een beperkte autofinanciering. Ook moest veel tijd besteed worden aan de moeizame samenwerking met de gemeente San Jeronimo om hen de gemaakte afspraken te laten naleven.

Er werden nieuwe contacten gelegd met andere NGO's met het oog op een nauwere samenwerking. Hieronder volgt het eerste deel van haar verslag

Eén van onze medewerkers, Violeta werkt nu al 10 jaar met ons samen! Ze is verantwoordelijk voor alle opleidingsprogramma's en de opvolging van de opvoeders in hun respectievelijke projecten. Ze is ook een dierbare vriendin geworden. Dat wou ik op een originele manier vieren: samen op reis voor een combinatie van werk- en vakantie week.

We gaan eerst 2 dagen naar Abancay, waar we een erg interessant project gaan bezoeken TARPURISUNCHIS. Deze ONG werkt zoals wij ook met de schrijfdans. Dat weten van 2 Vlaamse coöperanten die er gewerkt hebben. We gaan ervaringen uitwisselen en kijken of verdere samenwerking zinvol is.

Ze hebben een eigen schoolje met tot nu toe de 3 kleuterklassen en de eerste 3 jaren van de lagere school. Ze zoeken een middenweg tussen de soms erg niet kindgerichte eisen van het Peruaans onderwijssysteem en de moderne pedagogische inzichten die rekening houden met het ontwikkelingsniveau van een kind. (In Peru moet een kind in de kleuterschool al alle letters kennen en kunnen schrijven en ook de cijfers. Om in de lagere school binnen te mogen, moeten ze een examen afleggen! In het eerste leerjaar gaan ze tot 1000. Dit alles zonder enig inzicht in hoeveelheden enz.) Een Vlaamse onderwijzeres heeft 1 of 2 jaar bij hen gewerkt en is er met onze methodes aan de slag gegaan.

Van de schrijfdans hebben ze alleen de bewegingen en de dans uitgevoerd. Ze waren dan ook erg blij met onze uitgewerkte versie met verhalen, rijmpjes en liedjes. We hebben hen een groot deel van ons materiaal getoond en er was veel interesse voor. Mogelijk willen ze een aantal spelen bij ons bestellen met de bijhorende opleiding, want dat laatste is voor ons een voorwaarde: zonder opleiding verkopen of geven we geen didactisch materiaal. Ze hadden zelf ook een paar leuke dingen bedacht, die wij in onze projecten kunnen toepassen. Een

leuk toeval: De Vlaamse onderwijzeres die nu als coöperante in Ecuador werkt was er juist voor enkele dagen op bezoek!

Naast werken hebben we in Abancay ook een prachtige bergtocht gemaakt naar een uitzonderlijke biotoop en bergmeertje. De volgende 2 dagen konden we alleen kreunend een trap op en af, maar dat hebben we er graag voor overgehad.

Woensdag zijn we verder gereisd naar Andahayllas: 6 uur langs wondermooi berglandschap op een verschrikkelijk slechte weg. Daar bezochten we het kleuterschooltje dat ons door weer andere Belgische coöperanten warm was aanbevolen. De directrice speelt ook hier een voortrekkersrol en kampt met dezelfde problemen als in Abancay: optornen tegen de mentaliteit en tradities van het Peruaans onderwijs. In de namiddag werkt ze voor het regionaal bestuur van Onderwijs en heeft als enige in Peru een dienst voor didactisch materiaal voor kleuters. Ze werkt hoofdzakelijk met gerecycleerd (wegwerp)materiaal, we mochten alles bekijken en fotograferen en hebben een schat aan ideeën opgedaan voor de opleiding van de kleuterprogramma's, met name voor de workshops waarin ze zelf materiaal kunnen maken.

De volgende dag hebben Violeta en ik samen een thema uit de schrijfdans met de kinderen van 4 en 5 jaar toegepast en ons ontzettend geamuseerd hierbij. De kinderen ook, er waren traantjes bij de 2 grootste belhamels toen we weggingen. Die 2 uur in de praktijk van dit kleuterschooltje leert maar weer eens dat echte kindvriendelijkheid toch nog erg ver van de heersende mentaliteit

is en dat de kloof tussen intenties en woorden enerzijds en de daadwerkelijke attitude anderzijds groot blijft.

De namiddag zijn we naar het prachtige bergmeer op een half uurtje rijden van Andayhaylas getrokken, er heerlijk verse vis gegeten en vervolgens gewandeld langs de oevers en zelfs een uurtje in het gras gelegen, half geslapen.

's Avonds moedig naar een internet om grote delen van het kwaliteiten- en vaardighedenspel te vertalen dat ik zowel met het team als in de opleidingen met de bib's wil gebruiken. En toen we ongeveer 2,5 uur gewerkt hadden viel de computer uit, was niet meer aan de praat te krijgen, dus ons wel degelijk opgeslagen werk was verloren. BAAAAAALEN

Nog de moed gehad om het eerste moeilijkste stuk opnieuw te doen en dan maar naar ons bed want de volgende ochtend terug naar Abancay: vertrek om 6 uur.

Wordt vervolgd

Impressies van Kim Van den Bossche en Leen Denkens (vrijwilligers) :

Ze vertrokken op 1 oktober: inhoudelijk goed voorbereid, maar met het Spaans vlotte het nog niet echt. Dan maar ginder nog een intensieve cursus gevolgd. Op 12 november publiceerden ze volgende tekst op hun blog. Wie meer van hen wil weten kan surfen naar <http://leenkim.waarbenjij.nu>

"Lasagne, springen, opleiding en zoveel meer"

Ondertussen gaat het leven hier nog steeds zijn gangetje. We geraken steeds meer ingeburgerd, al heeft Peru, ons gastgezin en ons project nog steeds veel verrassingen voor ons. In mijn project (Leen) blijft het toch wel wat chaos. Ik heb ongeveer al 100 verschillende kinderen gezien, waarvan er elke dag steeds ongeveer 30 a 40 komen. Niet zo gemakkelijk om te werken dus. Het

gaat allemaal om kinderen die overdag grotendeels op straat leven. Ze komen naar de 'bibliotheca' om huiswerk te maken of, en eigenlijk vooral, om met elkaar te spelen. Meestal voetbal, volleybal of mattegente (een soort trefbal). Iets nieuws aanbrengen is dus niet zo simpel, want als het hen niet aanstaat, dan zijn ze weer weg. Sinds een week is een andere vrijwilligster begonnen met het geven van muziek en andere expressieve vakken aan een klein groepje. Ik heb enkele springtouwen aangekocht en heb enkele 'rope-skipping-trucs' aangeleerd. En jawel, het sloeg enorm aan. Kerels van 17 jaar die zich er 2 uur

lang mee amuseren, de kleintjes die hun eerste sprongen wagen... en de volgende dag vroegen ze er weer naar. Het was zelfs zo dat de keuze tussen een balspel of springen niet moeilijk was. Springen haalde duidelijk de meerderheid.

Bij mij (Kim) verloopt alles goed. Zondag is het groot dorpsfeest en de kinderen vullen hun dagen met het voorbereiden van hun dansje en liedje. Ze gaan een speciale volksdans doen en dat zorgt voor grappige taferelen. Jongeren van 16 jaar die het dansje reeds kennen en kleuters van 4 jaar die nog heel wat moeten oefenen allemaal samen in 1 kring. Het dorpsfeest zelf is een grote gebeurtenis en het hele dorp leeft er volledig naartoe. Ik ben eens benieuwd voor zondag.

Vorige week hebben we dan ook een opleidingsdag gehad met alle opvoedsters-begeleidsters van de verschillende projecten. (20-30 man)_Van ons werd gevraagd om de te beginnen met een kort spelletje. Het duurde al even voor we ´ritme-klaar´ uitgelegd hadden, maar het zorgde voor meer dan een half uur spelplezier. Meer dan 20 volwassenen die zich meer dan een half uur lang amuseren en plat gaan van het lachen... echt leuk om te zien. Vervolgens ging de opleiding over de axenroos, een methode om met kinderen te werken rond sociale vaardigheden. En om deze

methode onder de knie te krijgen, moesten enkelen een toneeltje spelen. En jawel, ook wij waren erbij. En in het Spaans!

Ook in ons gastgezin gaat het heel goed. Gisteren hebben we zelf eens gekookt. Kim haar specialiteit: Lasagne. En raar maar waar... In ons gezin is geen oven, dus wandelden we 5 straten verder om onze lasagne daar in een oven te zetten. Een mega-grote houtoven. Een halfuurtje later was onze lasagne klaar en wandelden we met de hete lasagne

over straat. Bizar, maar grappig!

We hebben ook nog een gesprek gehad met Carmen en Angie over het leven hier. In Peru leven is geen simpele opdracht en het is voornamelijk overleven. Elke dag is het zien of er nog geld is om eten te kopen, studies te betalen. Carmen vertelde dat elke Peruaan naast zijn werk ook nog iets extra bij zoekt. Bij haar is opvangen van vrijwilligers een soort van extra inkomen. Wij betalen voor ons verblijf en hoewel ze zeker geen winst op ons zal maken geeft het wel dat ze zich extras kan permitteren. Want of je nu het licht aansteekt voor 1 persoon of voor 6 personen, de prijs blijft hetzelfde. Carmen deed tijdens dit gesprek een enorm mooie uitspraak. "Wij, Peruanen hebben misschien niet veel, maar we hebben wel onze lach die we zoveel mogelijk schenken aan anderen."

Toen Chico Latino in mijn leven kwam....

Het verhaal van Petronila, een indiaanse vrouw uit het gehucht Piscohuata bij Huancarani

In ben Petronila uit Piscohuata. Lucio is mijn man. We hebben 3 dochters.. Ik heb ook nog een zoon, Hugo maar die is niet van Lucio en dat heeft veel problemen gegeven..Nu gaat het beter, veel beter en dat is dank zij Chico Latino. Hij woont en werkt nu in de grote stad Cusco maar komt ons regelmatig bezoeken en dan brengt hij altijd iets mee voor ons. Zo helpt hij ons nu hij geld verdient.

Een hele tijd geleden, ik had ons Jessica nog aan de borst en die is nu al 7 jaar, !waren we op de zondagsmarkt van Huancarani om onze aardappelen, bonen en alfalfa te verkopen. En toen kwam er een deftige mevrouw naar ons toe. Ik kende ze niet, ze was niet van Huancarani en ook niet van een bergdorpje. Ik verstond niet veel van wat ze zei, want ze sprak Spaans en dat ken ik niet zo goed. Ik ben bijna niet naar school geweest en wij spreken in ons dorp allemaal Quechua. Maar Lucio verstond haar wel. Die Mevrouw vroeg of onze kinderen niet naar een plek wilden komen waar ze konden spelen en leren terwijl wij op de markt waren.

Lucio is dan met nog een paar mannen van het dorp gaan kijken en ze vonden het goed. Elke week brengen we nu een tiental kinderen van het dorp naar Chico Latino bij mevrouw Carmen. In het begin was ik een beetje bang van haar. Ze is zo anders! Echt een rijke dame, maar ze doet vriendelijk tegen ons, bijna alsof ze één van ons is! Dat had ik nog nooit meegemaakt. Maar soms kan ze ook zo heftig worden en dan is het weer zo'n rijke madam van de stad die wij voor niets

vertrouwen. Ik bleef dikwijls een beetje treuzelen om te zien wat ze allemaal deden met onze kinderen. En het viel heel goed mee! Ik kan nog altijd niet goed geloven hoe vriendelijk en geduldig de juffen zijn. Na een tijdje durfde ik juf Carmen aan te spreken. Die lachte altijd zo hartelijk en vroeg naar ons leven in het dorp. En als we de kinderen kwamen halen gaf ze mijn zoon en dochtertjes en ook hun vriendjes van Pischohuata dikwijls de overschot van de papa mee omdat ze wist dat we nog 2 lange uren te voet terug moesten naar ons dorp.

mijn Jessica met een taalspell! En ze kan het hoor!

Maar juf Carmen merkte al snel dat we grote problemen hadden. Ik praat er niet graag over, maar wil toch eerlijk zijn: mijn man Lucio dronk veel en sloeg mij en mijn zoon Hugo vaak. Hugo was toen 12 jaar en Lucio vond dat hij maar in zijn eigen onderhoud moest voorzien en wilde niet voor hem zorgen.

Juf Carmen heeft toen lang met ons gepraat. Ze heeft Hugo een paar maanden bij haar thuis laten wonen en hem in Cusco naar school laten gaan. En toen zag ik dat ze ook maar in een éénkamerwoning woonde en helemaal niet rijk was. Tegen mijn Lucio heeft ze heel streng gepraat en ja, echt waar, hij drinkt niet meer en houdt zijn handen thuis. Ik moet wel eerlijk zijn en er bij vertellen dat ze mij ook gewezen heeft op mijn fouten. IK verweet hem zoveel en maakte altijd ruzie omwille van Hugo, die zijn eigen zoon niet was.

En nu zijn we echt een gelukkige familie! We werken hard op het veld en zijn niet meer zo arm als vroeger. Onze meisjes zijn gezond en dank zij de zondagen bij Chico Latino kunnen ze op school veel beter mee.

En toen kreeg ik een idee: Ik wou Chico Latino met de leerspelletjes naar Pischohuata halen. Ik wou dat ALLE kinderen van ons dorp er konden van profiteren. Want niet iedereen kan elke zondag zover naar Huancarani lopen. Vooral voor de kleintjes is dat wel heel zwaar.

Zelf ben ik nooit naar school geweest. Ik begreep wel een beetje Spaans, maar praten..... dat vond ik verschrikkelijk moeilijk. En toch wou ik het zelf aan Carmen vragen. Het was ook mijn idee! En ze vond het schitterend. Er was wel één voorwaarde : we moesten op zondag blijven komen om zelf bij te leren zodat we de kinderen goed konden begeleiden. In een paar grote kartonnen dozen gebonden op onze lama hebben we de puzzels en spelletjes naar ons dorp gebracht. Elke zaterdag komen de kinderen uit het dorp nu naar ons huis en zondag trekken we naar Huancarani.

Op deze foto zie onze kinderen van Pischohuata die voor Chico Latino gedanst hebben

En nu, na 6 jaar noemt Carmen ons haar "rechterhanden in Huancarani". Daar begreep ik eerst niets van. Tot één van de Belgische vrijwilligsters het me uitlegde: ik help Carmen bij de groep van 11 tot 15 jarigen en vertaal haar woorden in het Quechua. Want ja, ik heb ontzettend veel Spaans bijgeleerd en ben vooral veel minder verlegen. Ik vroeg aan Carmen hoe dat kwam en ze zij me : "Dit werk heeft je het gevoel gegeven echt iets waard te zijn en veel meer te kunnen dan je dacht". Dat is echt waar : Ik heb zelfs de moed gehad om samen met mijn kinderen te leren lezen!

En mijn man Lucio! Hoe die veranderd is! Zie je op de foto hoe hij juf Eli helpt met de kleintjes. Niemand zal geloven dat hij vroeger dronk en ons sloeg. Zie hem nu eens knutselen, puzzelen en spelen met de kleintjes. Zo geduldig en zo lief!

Carmen zegt dat ze fier is op ons. "jullie zijn als echt paar én als ouders zoveel sterker geworden, durven in jullie dorp veel meer voor onze mening uitkomen en zorgen voor een betere toekomst voor jullie kinderen." Carmen overdrijft wel hoor, maar het is wel een beetje waar. Ik durf ook veel meer en ben niet meer zo onderdanig.

Het allerbelangrijkste wat ik geleerd heb? Dat je door kinderen én volwassenen te zeggen wat ze GOED doen zoveel meer bereikt dan met boos te zijn en te straffen.

Dank... Dank.... Dank aan Chico Latino!

Meer weten? Surf snel naar onze vernieuwde site www.chicolatino.org

WIJ ZIJN HEEL BLIJ MET UW HULP, MAAR WIJ ZIJN ER NOG NIET.

Ontwikkelingshulp is iets van lange adem. Het vraagt om bewustwording, bescheidenheid, mededogen. Het doet beroep op onze verantwoordelijkheid, daadkracht, geduld en bereidheid om er blijvend in te investeren, ook financieel.

Wie nog lidgeld (20 €) of een gift wil storten (fiscaal aftrekbaar vanaf 30 €) .....

Dit is onze bankrekening: 001-3363111-03 op naam van Chicolatino vzw

agenda

13 december 13-19u
14 december 10-17u

Kerstmarkt in Zoersel (Nieuw gemeentehuis: Kapel van Bethaniënhuis)